

GHID

PROCEDURA DE ÎNREGISTRARE A UNEI ORGANIZAȚII NECOMERCIALE ÎN REPUBLICA MOLDOVA

GHID

PROCEDURA DE ÎNREGISTRARE A UNEI ORGANIZAȚII NECOMERCIALE ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Ilie CHIRTOACĂ

Vladislav GRIBINCEA

Această publicație este posibilă datorită ajutorului generos al poporului american, oferit prin intermediul Agenției SUA pentru Dezvoltare Internațională (USAID). Opiniile exprimate aparțin CRJM și nu reflectă în mod necesar poziția USAID sau a Guvernului SUA.

Chișinău 2020

Conținut

ABREVIERI	6
INTRODUCERE	7
Secțiunea I [Pași de urmat până la depunerea actelor de înregistrare]	8
1. Instituție privată, Asociație obștească sau Fundație – cum alegem forma de organizare potrivită?	8
2. Alegem denumirea, verificăm disponibilitatea și o rezervăm prin...e-mail	11
3. Elaborăm proiectul statutului – vom activa în beneficiu mutual sau public?	16
4. Definim obiectivele, scopurile și activitățile organizației necomerciale	22
5. Planificăm structura internă	24
6. Ședința de constituire – Ce date urmează a fi incluse în procesul-verbal?	25
7. Este în general necesar să ne înregistrăm oficial pentru a activa?	29
Secțiunea II. [Depunerea actelor la ASP]	30
1. Lista actelor necesare	30
Instituția privată	30
Asociația obștească	31
Fundația	32
2. Depunerea actelor și comunicarea cu organul înregistrării de stat	34
Secțiunea III. [Pași de urmat după înregistrare]	38

Abrevieri

AG	Adunarea generală
AO	Asociație obștească
ASP	Agenția Servicii Publice
ONC	Organizație necomercială
ONG	Organizație neguvernamentală
OSC	Organizație a societății civile
SA	Societate pe acțiuni
SRL	Societate cu răspundere limitată

Introducere

Ghidul pe care îl aveți în față cuprinde un set de informații utile cu privire la procedura de înregistrare a unei organizații necomerciale. Ghidul a apărut drept urmare a adoptării de către Parlamentul Republicii Moldova în iunie 2020 a Legii nr. 86/2020 cu privire la organizațiile necomerciale. Noua lege cu privire la organizațiile necomerciale a intrat în vigoare la 27 august 2020. Odată cu adoptarea legii cu privire la organizațiile necomerciale, au fost abrogate Legea nr. 837/1996 cu privire la asociațiile obștești și Legea nr. 581/1999 cu privire la fundații.

Ghidul vine să explice pe scurt cum poate fi înregistrată o organizație necomercială în Republica Moldova, potrivit rigorilor noii legi. Ghidul explică, de asemenea, care sunt procedurile adiționale premergătoare procedurii de înregistrare (alegerea și rezervarea denumirii, desfășurarea adunării de constituire, etc.), precum și pașii obligatorii care urmează a fi parcurși după înregistrarea oficială (punerea la evidență la Serviciul Fiscal de Stat, obținerea certificatului privind atribuirea codului fiscal, obținerea semnăturii electronice sau a ștampilei etc.).

Ghidul este destinat tuturor persoanelor care doresc să înregistreze o organizație necomercială în Republica Moldova, dar și specialiștilor care facilitează înregistrarea OSC-urilor. Informația colectată și prezentată în prezentul ghid reflectă un set de informații orientative, care corespunde prevederilor legale valabile în luna octombrie a anului 2020. Autorii exprimă un punct de vedere în baza cercetării și interpretării legislației și a informațiilor oficiale disponibile public. Informațiile cuprinse în ghid nu sunt exhaustive.

Secțiunea I [Pași de urmat până la depunerea actelor de înregistrare]

1. Instituție privată, Asociație obștească sau Fundație – cum alegem forma de organizare potrivită?

Legea cu privire la organizațiile necomerciale reglementează **trei forme juridice**¹ pentru organizațiile necomerciale: instituția privată, asociația obștească și fundația. Alegerea formei juridice de organizare urmează să fie decisă în baza unei evaluări personale a fondatorului (fondatorilor), în funcție de obiectivele propuse și resursele (umane și financiare) disponibile. În continuare, vă prezentăm câteva informații succinte cu privire la caracteristicile fiecărei forme de asociere, care v-ar putea ghida să alegeți forma potrivită de asociere în funcție de necesitățile și resursele disponibile.

<p>Instituția privată</p> 	<p>este organizația necomercială fondată de o singură persoană fizică (persoană individuală) sau juridică (companie, de ex., SRL sau SA). Potrivit Codului civil, instituția privată urmează să fie „dotată potrivit scopului preconizat” și finanțată parțial sau integral de către fondator. Nu există însă vreo definiție care să descrie ce înseamnă a dota o instituție privată sau limite obligatorii minime sau maxime, care ar defini întinderea obligației de dotare. Astfel, obligația de „dotare” poate fi realizată chiar și printr-o sumă bănească simbolică sau un bun de o valoare mică (de ex. 100 lei). Din punct de vedere al structurii interne, instituția privată este cel mai ușor de administrat. Organul suprem de conducere al instituției private este fondatorul. După creare, instituția nu poate crește numărul de fondatori.</p>
---	--

¹ Dispoziții generale cu privire la cele trei forme de asociere au fost prevăzute în Codul civil al Republicii Moldova, ulterior fiind detaliate în Legea cu privire la organizațiile necomerciale (lege specială). A se vedea art. 296 – 303 din Codul civil al Republicii Moldova (Secțiunea a 5-a „Organizațiile necomerciale”), în versiunea republicată în Monitorul Oficial nr. 66-75, art. 132 din 1 martie 2019.

<p style="text-align: center;">Asociația obștească</p> 	<p>este organizația necomercială fondată de două sau mai multe persoane fizice și/ sau juridice. După fondare, fondatorii vor deține în continuare calitatea de membru al asociației. După înregistrarea oficială, asociația poate primi și alți membri, fiind obligată să dețină și să actualizeze Registrul membrilor. Orice modificare a listei membrilor urmează a fi înregistrată la organul înregistrării de stat, Agenția Servicii Publice (ASP). Dacă asociația obștească rămâne cu un singur membru, acesta este obligată fie să admită noi membri, fie să decidă asupra reorganizării (în instituție privată sau fundație) sau lichidării benevole a asociației. Pentru crearea unei asociații obștești nu este obligatorie depunerea unei sume de bani în calitate de capital subscris sau dotarea acesteia. Fondatorii, însă, pot decide asupra stabilirii unei cotații de membru în cuantumul stabilit de comun acord. Organul suprem de conducere al asociației obștești este adunarea generală a membrilor.</p>
<p style="text-align: center;">Fundația</p> 	<p>este organizația necomercială fondată de către una sau mai multe persoane fizice sau juridice, care, însă, nu doresc să aibă calitatea de membru și delegă sarcina de conducere a entității unui Consiliu. În statutul fundației pot fi totuși reglementate prevederi cu privire la relația dintre fondator și fundație (de ex., fondatorul își poate rezerva dreptul de a numi majoritatea membrilor Consiliului, pentru a putea păstra controlul asupra fundației). Pentru a înregistra fundația, fondatorii sunt obligați să subscrie în contul fundației cel puțin două salarii medii pe economie, care în 2020 reprezintă circa MDL 16.000² (salariul mediu pe economie se aprobă anual de către Guvern). Organul suprem de conducere al fundației este Consiliul.</p>

² Cuantumul unui salariu mediu pe economie este stabilit anual. În perioada editării prezentului ghid [septembrie 2020], cuantumul unui salariu mediu pe economie constituie MDL 7.953, această sumă fiind stabilită prin Hotărârea de Guvern nr. 678 din 27 decembrie 2019. Dacă consultați acest ghid după anul 2020, recomandăm să verificați Hotărârea de Guvern cu titlul „privind aprobarea cuantumului salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul respectiv”, emisă în acel an, pentru identificarea sumei minime necesare pentru înregistrarea unei fundații.

Există anumite diferențe în ceea ce privește procedura de înregistrare, administrare și gestionare a activității unei organizații necomerciale. Le prezentăm pe scurt în tabelul de mai jos:

Caracteristici	Instituția privată	Asociația obștească	Fundația
Forma de organizare	Un singur fondator	Asociere de membri	Asociere de capital
Numărul minim de fondatori	1	2	1
Organul suprem de conducere	Fondatorul	Adunarea generală a membrilor	Consiliul fundației
Capital subscris	Există obligația generală a fondatorului de a „dota” și a finanța parțial sau integral instituția privată	Nu este necesar	2 salarii medii pe economie (MDL 15.906 în 2020) ³
Cotizații membri	Nu se aplică	Da, în cuantumul stabilit de către adunarea generală	Nu se aplică
Regimul bunurilor	De regulă, bunurile transmise devin proprietatea instituției private, însă actul de constituire poate să prevadă altfel (de ex., colecția de artă a fondatorului este transmisă temporar în gestiunea instituției pentru a fi expusă în galeria creată)	Bunurile transmise devin proprietatea asociației. Patrimoniul este distinct și separat de cel al fondatorilor. Membrii nu-și păstrează drepturile asupra bunurilor transmise asociației în proprietate, nici asupra cotizațiilor de membru.	Similar asociației obștești, bunurile transmise devin proprietatea fundației. Patrimoniul este distinct și separat de cel al fondatorilor.

³ Idem.

Fondator persoană juridică	Da	Da	Da
Fondator instituție de învățământ⁴	Da	Nu	Da
Registrul membrilor	Nu se aplică	Da	Nu se aplică
Exemple de organizații necomerciale potrivite formei de asociere	Muzeu, galerie de artă, instituție de învățământ privată (grădiniță, școală, liceu), instituție de presă	Asociație de producători, asociație de părinți, asociație de locatari, club sportiv	Fundație filantropică, de caritate sau de binefacere, fundație de familie, fundație politică

Din 2020, persoanele juridice pot fi fondatori ai organizațiilor necomerciale

Odată cu intrarea în vigoare a noii legi cu privire la organizațiile necomerciale, companiile comerciale (societățile cu răspundere limitată (SRL), societățile pe acțiuni (SA) sau alte persoane juridice) pot fonda sau deveni membri ai unei organizații necomerciale. Anterior, de acest drept beneficiau doar persoanele fizice și o singură categorie de persoane juridice (asociațiile obștești).

2. Alegem denumirea, verificăm disponibilitatea și o rezervăm... prin e-mail

Alegerea denumirii

Noua lege cu privire la organizațiile necomerciale prevede câteva cerințe față de denumirea unei organizații necomerciale. În mod obligatoriu, denumirea trebuie să conțină două elemente obligatorii - **forma juridică de organizare și denumirea propriu-zisă**, după modelul de mai jos:

⁴ Potrivit art. 11 alin. (3) din lege, autoritățile și instituțiile publice, întreprinderile de stat și cele municipale nu pot constitui organizații necomerciale și nu pot deveni membri ai asociațiilor obștești. Totuși, această restricție nu se aplică instituțiilor de învățământ, care pot constitui fundații și instituții private.

Lista de verificare	Elementele denumirii unei organizații necomerciale	Exemple
☐	Forma juridică de organizare	<p>[Asociația obștească] a băștinașilor satului Cîșlița-Prut</p> <p>[Fundația] „Mark Antoniu”</p> <p>[Instituția privată] „Viitorul Republicii Moldova”</p>
☐	Denumirea propriu-zisă	<p>“Asociația obștească [a băștinașilor satului Cîșlița-Prut]</p> <p>Fundația [„Mark Antoniu”]</p> <p>Instituția privată [„Viitorul Republicii Moldova”]</p>

Există încă câteva rigori prevăzute de Legea cu privire la organizațiile necomerciale de care trebuie să ținem cont atunci când alegem denumirea viitoarei organizații necomerciale. Denumirea trebuie să se deosebească de denumirile altor entități, trebuie scrisă în grafie latină sau să fie însoțită de transcrierea cu caractere latine și poate include și alte elemente. Mai multe detalii sunt ilustrate în tabelul de mai jos:

Lista de verificare	Alte rigori de care trebuie să ținem cont privind denumirea organizației necomerciale	Explicație/și sau exemple
☐	 <p>Denumirea trebuie să permită deosebirea de alte entități.</p>	<p>Denumirile „Asociația obștească SA Moldovagaz” sau Instituția privată „Agenția Servicii Publice” nu vor putea fi înregistrate, deoarece ar putea duce în eroare publicul, având în vedere că există entități juridice similare (SA „Moldovagaz” sau Instituția publică „Agenția Servicii Publice”).</p>
☐	 <p>Denumirea deplină se scrie în grafie latină, utilizând, după caz, semnele diacritice.</p>	<p>Asociația obștească a b[ă] [ș]tina[ș]ilor satului C[î] [ș] Il[î]a-Prut</p>
☐	 <p>În denumire pot fi utilizate cuvinte scrise în alte grafii, însoțite de transcrierea cu caractere latine. În acest caz, fondatorul este obligat să prezinte organului înregistrării de stat semnificația cuvintelor scrise în alte grafii sau limbi folosite în denumirea organizației necomerciale.</p>	<p>Asociația obștească „Băștinașii satului Turcek”- [Turcek köyünün yerlileri]</p>
☐	 <p>Organizația necomercială are dreptul să folosească în denumirea sa numele unei persoane fizice numai cu consimțământul acesteia sau, după caz, al succesorilor acesteia.</p>	<p>Asociația obștească „[Ion și Doina Aldea-Teodorovicj]”</p>
☐	 <p>Denumirea poate cuprinde și alte date care nu contravin legislației, de exemplu, acronimele unei organizații necomerciale sau motto-ul organizației.</p>	<p>Asociația obștească [„AO BSCP”] a băștinașilor satului Cîșlița-Prut</p> <p>Fundația „Glasul Justiției” – [Dreptate și justiție pentru toți]</p>

	<p><i>Pentru folosirea în denumirea organizației necomerciale a cuvintelor „Moldova”, „Republica Moldova”, a denumirilor unităților administrativ-teritoriale, inclusiv ale celor cu statut special, precum și a denumirilor istorice ale acestora, nu este necesară nicio permisiune și nu se percepe nicio plată.</i></p>	<p><i>Asociația obștească „Centrul de Resurse Juridice din [Republica Moldova]”</i></p> <p><i>Asociația obștească a băștinașilor satului [Cîșlița-Prut]</i></p>
---	---	---

Rezervarea denumirii

Până la depunerea documentelor pentru înregistrare, unul din fondatori sau o persoană împuternicită de ei trebuie să solicite de la organul înregistrării de stat confirmarea disponibilității denumirii noii organizații necomerciale. În cadrul acestei proceduri, organul înregistrării de stat (ASP) va verifica dacă nu există o organizație necomercială cu același nume sau cu un nume foarte asemănător deja înregistrată și respectarea rigorilor menționate *supra*. Solicitarea poate fi depusă personal sau prin e-mail. În cazul depunerii solicitării prin e-mail, aceasta trebuie semnată electronic.

 Depunere personală	 Depunere prin e-mail
<p>Cererea poate fi înregistrată la următoarea adresă:</p> <p>Instituția publică „Agenția Servicii Publice”, Secția înregistrării organizații necomerciale, str. Pușkin nr. 47, MD-2005, mun. Chișinău. În cazul adresării către una din subdiviziunile teritoriale ale ASP în afara mun. Chișinău, adresele acestora pot fi găsite pe pagina oficială a ASP: http://www.asp.gov.md/ro/node/2470</p>	<p>Cererea poate fi expediată prin e-mail la adresa electronică: dilud@asp.gov.md. Potrivit art. 75 alin.(1) lit. e) Cod administrativ, cererea transmisă în formă electronică trebuie să fie autentificată prin semnătura electronică. Procedura de obținere a semnăturii electronice este explicată succint aici: https://semnatura.md/</p>

Nu există o formă prestabilită pentru solicitarea de rezervare a denumirii. În acest caz, recomandăm adresarea solicitării în formă liberă, cu respectarea parametrilor unei cereri oficiale de informații, după modelul următor:

Către Agenția Servicii Publice

Departamentul înregistrare

și licențiere a unităților de drept

Secția înregistrării organizații necomerciale

CERERE

Prin prezenta, solicit verificarea disponibilității denumirii _____ Asociația obștească „Centrul de Resurse Juridice”

În cazul în care denumirea este disponibilă, solicit respectuos rezervarea denumirii *sus menționate* pe un termen de 6 luni de la recepționarea prezentei cereri.

Detalii sau alte date de contact despre solicitant:

Ion Grigorescu,

Mun. Chișinău, str. Șciusev 33,

Telefon de contact: +373 68 345678

Adresa de e-mail: ion.grigorescu@gmail.com

Organul înregistrării de stat va răspunde în termen de 5 zile lucrătoare. Denumirea organizației necomerciale poate fi rezervată la cerere pe un termen de până la 6 luni.

Rezervarea denumirii organizației necomerciale este **gratuită**.

3. Elaborăm proiectul statutului – vom activa în beneficiu mutual sau public?

Elementele obligatorii ale statutului

După ce expediem solicitarea cu privire la disponibilitatea denumirii, e timpul să elaborăm proiectul statutului. Statutul este documentul de bază care va governa activitatea unei organizații necomerciale. Elementele obligatorii ale unui statut sunt prevăzute la art. 300 din Codul civil și art. 12 din Legea cu privire la organizațiile necomerciale. Le prezentăm succint mai jos pentru fiecare formă juridică de asociere:

Lista de verificare	ELEMENTELE OBLIGATORII ALE STATUTULUI [TOATE ORGANIZAȚIILE NECOMERCIALE]		
			Exemplu
☐		Forma juridică de organizare și Denumirea	„Asociația obștească” a băștinașilor satului Cîșlița-Prut
☐		Scopurile pentru care se constituie (nu este necesară enumerarea tuturor activităților, ci doar a obiectivelor organizației)	„Scopurile asociației: - Dezvoltarea și susținerea localității Cîșlița-Prut; - Menținerea și dezvoltarea relațiilor de prietenie dintre persoanele originare din localitate; - Contribuția prin orice mijloace legale la inițiativele administrației publice locale care pot contribui la dezvoltarea localității. [...]”

□		Procedura de constituire, reorganizare și încetare a activității	„În temeiul procesului-verbal al Adunării generale nr. 1 din 3 septembrie 2020...[...]" „Asociația își încetează activitatea prin reorganizare și autodizolvare în baza deciziei Adunării generale, în condițiile stabilite de prezentul statut..[...]"
□		Organele de conducere și de control, modul de numire, competența și durata mandatului acestora	„Organul suprem de conducere al organizației este Adunarea generală a membrilor (AG). AG se convoacă ori de câte ori este necesar, însă cel puțin odată pe an. Durata mandatului AG este nelimitată în timp [...]"
□		Modul de numire a administratorului	„Administratorul este numit de către Adunarea generală prin vot deschis (secret), cu votul a 1/2 +1 din membrii asociației [...]"
□		Modalitatea prin care va asigura transparența activității sale	„Raportul anual al asociației se publică pe pagina web oficială a asociației nu mai târziu de data de 31 a lunii iulie a fiecărui an.”
□		Alte date stabilite de lege	„Bunurile rămase în urma lichidării benevole a instituției private „Viitorul”, după stingerea creanțelor, se vor transfera prin decizia Adunării generale către asociația obștească „Tinerii viitorului”, cod fiscal 1003494820123 [...]"

Suplimentar, statutul unei
[ASOCIAȚII OBȘTEȘTI] trebuie să prevadă

			Exemple
☐		<p>Condițiile și procedura de primire a noilor membri și de încetare a calității de membru</p>	<p>„Candidatura viitorului membru al Asociației, precum și retragerea din rândurile acesteia, este discutată la Adunarea generală. Pentru a deveni membru al Asociației, candidatul urmează a fi propus de către unul din membrii Asociației. Admiterea în calitate de membru se aprobă prin votul a 2/3 din numărul membrilor Asociației prezenți la Adunarea generală. În baza extrasului din procesul-verbal al Adunării generale, persoana este înscrisă în registrul membrilor Asociației [...]”</p> <p>„Calitatea de membru al Asociației încetează de drept în cazul lipsei consecutive și nemotivate de la trei Adunări generale pe parcursul unui an [...]. Membrul poate fi revocat în cazul încălcării statutului, cu votul a 2/3 din numărul membrilor Asociației”</p>

		<p>Drepturile și obligațiile membrilor</p>	<p><i>„Membrii Asociației au următoarele drepturi:</i></p> <ul style="list-style-type: none">- <i>de a participa la activitatea Asociației,</i>- <i>de a alege și de a fi ales în orice funcție eligibilă a Asociației,</i>- <i>de a avea acces la materialele ce țin de activitatea Asociației,</i>- <i>de a publica lucrări și alte materiale în organul de presă al Asociației,</i>- <i>de a se retrage din Asociație.</i> <p><i>Membrii Asociației au următoarele obligații:</i></p> <ul style="list-style-type: none">- <i>să respecte prevederile prezentului Statut, hotărârile Adunării generale, Consiliului de supraveghere, Președintelui,</i>- <i>să participe activ la realizarea scopurilor statutare,</i>- <i>să achite cotizația de membru la timp [...]”</i>
---	---	--	---

	<p>Procedura și termenele de convocare a Adunării generale a membrilor</p>	<p>„Adunarea generală se convoacă atunci când o cer interesele Asociației, dar nu mai rar decât o dată pe an. Convocarea Adunării generale se face de către Președintele Asociației, la cererea a 2/3 din membrii Asociației sau la cererea Consiliului de supraveghere, înștiințând prin e-mail toți membrii Asociației cu cel puțin 15 zile până la data desfășurării Adunării generale. Anunțul privind convocarea Adunării generale trebuie să conțină chestiunile propuse pentru ordinea de zi, locul, data și ora Adunării. [...]”</p>
	<p>Alte prevederi care nu contravin legii</p>	<p>Asociația obștească are un Consiliu numit de către Adunarea generală pentru un mandat de patru ani. Consiliul are cinci membri, care nu pot fi angajați ai Asociației.</p>
<p>Suplimentar, statutul unei [FUNDAȚII] trebuie să prevadă</p>		
	<p>Reglementările cu privire la capitalul subscris, care va fi echivalentul a cel puțin 2 salarii medii pe economie în timpul depunerii documentelor pentru înregistrarea organizației necomerciale. Capitalul subscris poate fi folosit în vederea realizării scopurilor necomerciale pentru care a fost constituită fundația.</p>	<p>„Capitalul subscris al fundației constituie 20.000 MDL. Acesta urmează a fi folosit integral pentru realizarea scopurilor necomerciale pentru care a fost constituită fundația „Ioan Antoniu” [...]”</p>

		<p>Prevederile cu privire la relația dintre fondator și fundație.</p>	<p><i>„2/3 din membrii Consiliului Fundației sunt numiți prin voința fondatorului, exprimată direct sau prin intermediul succesorilor acestuia [...]”</i></p> <p><i>sau</i></p> <p><i>„Prima componentă a Consiliului Fundației este numită de Fondator. Mandatul Consiliului este de 3 ani. La expirarea mandatului Consiliului, Consiliul va numi următoarea componentă a acestuia pentru un nou mandat. [...]”</i></p>
---	---	---	---

Beneficiu public sau mutual al membrilor?

În funcție de obiectivele asocierii, la etapa elaborării statutului, urmează să definim cine vor fi beneficiarii organizației necomerciale nou create. Legea cu privire la organizațiile necomerciale, la art. 6 alin. 1, prevede că organizația poate activa în **beneficiul public**, **beneficiul membrilor săi** sau **beneficiul altor persoane**. Organizația este liberă să indice toate aceste categorii sau una singură. Indicarea faptului că organizația activează în beneficiul public este necesară pentru obținerea ulterioară a statutului de utilitate publică sau pentru solicitarea de înregistrare în Lista beneficiarilor desemnării procentuale (Legea 2%).

	<p><i>Modele de statut</i></p> <p>Pagina oficială a Agenției Servicii Publice găzduiește modele de statut pentru organizațiile necomerciale. Aceste modele pot constitui un ajutor sau reper atunci când elaborăm proiectul statutului. Ele pot fi ajustate corespunzător necesităților fiecărei organizații necomerciale. Pentru mai multe detalii, vezi: http://www.e-services.md/?q=ro/content/descarca-formulare.</p>
---	---

4. Definim obiectivele, scopurile și activitățile organizației necomerciale

Obiectivele și scopurile organizației necomerciale

Potrivit art. 3 din Legea cu privire la organizațiile necomerciale, viitoarea organizație este liberă să își stabilească structura internă, scopurile și activitățile proprii. În acest sens, Legea nu oferă nicio „listă” a obiectivelor sau scopurilor permise și nepermise, menționând doar condiția ca acestea să nu fie interzise de lege. Astfel, la definirea obiectivelor de activitate și a scopurilor organizației, pot fi utilizate drept reper orice obiective considerate importante de către fondatori pentru atingerea misiunii organizației ce urmează a fi creată, atâta timp cât acestea nu sunt interzise.

Anumite activități economice pot fi desfășurate de către organizațiile necomerciale, sub rezerva conformării cu cerințele de autorizare și de reglementare aplicabile, în general, acestor activități, de exemplu: obținerea licenței.

Activitățile organizației necomerciale

Aceeași logică ca și în cazul definirii obiectivelor organizației urmează să aplicăm la definirea activităților. Fondatorii nu au obligația să scrie o listă „expresă” a viitoarelor activități. Potrivit art. 6 din Lege, organizația necomercială poate desfășura **orice gen de activitate neinterzisă de lege**, în vederea realizării scopurilor sale statutare. Activitatea de utilitate publică este activitatea organizației necomerciale desfășurată în interes general sau în interesul unor colectivități locale, care contribuie la dezvoltarea și susținerea diverselor domenii. Definirea listei de activități, după modelul domeniilor de utilitate publică indicate la art. 21 din Lege, va facilita procedura de atribuire a statutului de utilitate publică.

Lista activităților de utilitate publică (potrivit art. 21 din Lege), care contribuie la dezvoltarea și susținerea următoarelor:

Educația și instruirea persoanelor, difuzarea și acumularea de cunoștințe

☐		Știința, cultura și arta
☐		Sportul, educația fizică și turismul social
☐		Sectorul necomercial și organizațiile necomerciale
☐		Democrația și drepturile omului
☐		Ocrotirea sănătății
☐		Protecția socială a persoanelor cu dizabilități, precum și a altor persoane și grupuri defavorizate
☐		Crearea noilor locuri de muncă
☐		Eradicarea sărăciei
☐		Promovarea păcii, prevenirea și depășirea conflictelor civile, sociale, etnice și religioase
☐		Prevenirea criminalității și contribuirea la contracararea acesteia
☐		Protejarea mediului
☐		Protejarea patrimoniului cultural și a monumentelor istorice

□		Spiritul și activismul civic, inclusiv participarea la procesul decizional și la asigurarea transparenței sectorului public
□		Comunitățile locale

! *Organizația necomercială poate insera în statut unul sau mai multe domenii de utilitate publică.*

5. Planificăm structura internă

Legea cu privire la organizațiile necomerciale prevede un model flexibil de organizare internă. Pentru înregistrarea unei organizații necomerciale sunt prevăzute două entități obligatorii: **organul suprem de conducere** (fondatorul pentru instituția privată, adunarea generală a membrilor pentru asociația obștească și consiliul pentru fundație) și **administratorul** (denumirea specifică a administratorului (de ex., președinte, director executiv, etc.), care se stabilește în statut). Atribuțiile fiecărui organ urmează să fie precizate în statut, ținând cont de prevederile art. 17 din Lege – organul suprem de conducere și art. 19 – administratorul. Celelalte organe, indiferent dacă sunt de conducere și de control, urmează a fi create doar la discreția fondatorilor, în funcție de necesitățile fiecărei organizații necomerciale.

Organe obligatorii

Organ suprem de
conducere
(art. 17)

Administrator
(art. 19)

Organe facultative

Cenzor (art. 20)

Auditor (art. 20)

Consiliu (art. 22 alin.
1 lit. c)

Altele (art. 17 alin. 6)

Asociația obștească poate să nu aibă organ de control (cenzor, auditor) sau consiliu. Aceste organe sunt obligatorii doar dacă fondatorii le-au indicat în statut sau dacă organizația va dori să obțină statutul de utilitate publică.

6. Ședința de constituire – Ce date urmează a fi incluse în proces-verbal?

Ședința de constituire

După ce a fost elaborat, statutul organizației necomerciale urmează să fie aprobat de către organul său suprem de conducere. Detaliile cu privire la aprobarea statutului urmează a fi confirmate printr-o decizie a fondatorului sau, după caz, printr-un proces-verbal.

<p style="text-align: center;">Instituția privată</p> 	<p>Statutul instituției private se aprobă de către fondator sau de către executorul testamentar, cu respectarea dispozițiilor testamentare. Aprobarea statutului urmează a fi confirmată printr-o decizie a fondatorului. În cazul constituirii prin testament, statutul se autentifică notarial.</p>
<p style="text-align: center;">Asociația obștească</p> 	<p>Statutul asociației obștești se aprobă de către Adunarea generală a fondatorilor, fiind semnat de către toți fondatorii la momentul constituirii. Aprobarea statutului urmează a fi confirmată printr-un proces-verbal al ședinței de constituire.</p>

<p>Fundația</p> 	<p>Statutul fundației se aprobă de către fondator/fondatori sau de către executorul testamentar, cu respectarea dispozițiilor testamentare. Aprobarea statutului urmează a fi confirmată printr-o decizie a fondatorului sau printr-un proces-verbal al ședinței de constituire (în cazul mai multor fondatori). În cazul constituirii prin testament, statutul se autentifică notarial.</p>
--	--

Minorii și persoanele ocrotite pot fonda organizații necomerciale?

Minorii și persoanele ocrotite pot fonda organizații necomerciale și pot deveni membri ai asociațiilor obștești, cu condiția ca aceste activități să nu fie interzise printr-o măsură de ocrotire stabilită de către autoritatea tutelară sau instanța judecătorească. În cazul minorilor, aceștia pot fi fondatori ai unei organizații necomerciale sau membri ai unei asociații obștești, dacă au împlinit vârsta de 14 ani.

Cine NU poate fonda o organizație necomercială?

Potrivit art. 11 alin. (3) din Lege, autoritățile și instituțiile publice, întreprinderile de stat și municipale nu pot constitui organizații necomerciale. Această restricție nu se aplică, însă, instituțiilor de învățământ care pot constitui fundații și instituții private.

Procesul-verbal al ședinței de constituire

Aprobarea statutului organizațiilor necomerciale cu doi și mai mulți fondatori urmează a fi consemnată într-un proces-verbal. Acest proces-verbal trebuie să includă în mod obligatoriu câteva date:

□			Exemple
□		Date despre alegerea organelor de conducere	<p>„Alegerea Președintelui Asociației:</p> <p><i>Președintele adunării l-a propus pe dl Ion Popescu, membru fondator al Asociației, în calitate de Președinte al Asociației.</i></p> <p>S-a votat</p> <p><i>„pro” – unanim</i></p> <p>S-A DECIS:</p> <p><i>A-l alege pe dl <u>Ion Popescu în calitate de Președinte al Asociației [...]</u>”</i></p>
□		Date privind desemnarea persoanei împuternicite să reprezinte organizația necomercială în procesul înregistrării	<p><i>„S-a examinat chestiunea cu privire la înregistrarea Asociației și desemnarea persoanelor responsabile de procedura de înregistrare. S-a propus ca Ion Popescu să fie responsabil de îndeplinirea formalităților de înregistrare a Asociației.</i></p> <p>S-a votat</p> <p><i>„pro” – unanim</i></p> <p>S-A DECIS:</p> <p><i>Di <u>Ion Popescu este împuternicit să reprezinte Asociația în toate instanțele pentru a îndeplini formalitățile de înregistrare a Asociației. [...]</u>”</i></p>

		<p>Informații cu privire la sediul organizației (noua Lege nu cere ca sediul să fie indicat în statut)</p>	<p>„S-a examinat chestiunea cu privire la stabilirea sediului. S-a propus stabilirea sediului pe str. Eminescu 33, mun. Chișinău.</p> <p>S-a votat</p> <p>„pro” – unanim</p> <p>S-A DECIS:</p> <p><u>A fost stabilit sediul organizației – pe str. Eminescu 33, mun. Chișinău, MD-2001 [...]</u>”</p>
		<p>Date de contact, inclusiv adresa electronică</p>	<p>„S-a examinat chestiunea cu privire la datele de contact ale Asociației. S-a propus adresa sediului drept adresă de contact și adresa electronică office@AsociatiaABC.org drept adresă oficială și de corespondență cu autoritățile și terții.</p> <p>S-a votat</p> <p>„pro” – unanim</p> <p>S-A DECIS:</p> <p><u>Au fost stabilite adresa sediului drept adresă de contact și adresa electronică office@AsociatiaABC.org drept adresă oficială și de corespondență cu autoritățile și terții [...]</u>”</p>

		<p>Mărimea cotizației de membru (în cazul asociațiilor obștești)</p>	<p>„S-a examinat chestiunea cu privire la mărimea cotizației de membru. S-a propus stabilirea cotizației de membru în cuantum de 100 MDL anual.</p> <p>S-a votat</p> <p>„pro” – unanim</p> <p>S-A DECIS:</p> <p><u>A fost aprobată mărimea cotizației de membru în cuantum de 100 MDL anual. [...]”</u></p>
---	---	--	---

7. Este în general necesar să ne înregistrăm oficial pentru a activa?

Art. 3 din Legea cu privire la organizațiile necomerciale prevede că persoanele se pot asocia fără a fi obligate să-și înregistreze organizația. Prin această prevedere, legislația națională recunoaște că atât asociațiile neînregistrate cât și cele înregistrate formal pot să funcționeze fără ca acest lucru să fie considerat ilegal. Acest principiu este deosebit de important, deoarece anumite persoane sau grupuri se confruntă cu bariere juridice, sociale, religioase sau de altă natură la înființarea formală a unei organizații necomerciale. În acest caz, ele ar trebui să fie în continuare libere să formeze sau să adere la asociații informale și să desfășoare activități.⁵ Organizația neînregistrată poate activa și fără înregistrare, însă este opozabilă doar membrilor și nu are personalitate juridică până la înregistrarea ei de către organul înregistrării de stat. Organizația necomercială va dobândi personalitate juridică doar din momentul înregistrării.

⁵ A se vedea: pct. 48-49 CDL-AD(2014)046, Liniile directoare privind libertatea de asociere OSCE/ODIHR/Comisia de la Veneția, disponibile online: <https://www.osce.org/files/f/documents/3/b/132371.pdf>.

Secțiunea II. [Depunerea actelor la ASP]

Pentru înregistrare, fondatorul sau persoana împuternicită de către fondatori depune la ASP, în termen de maxim **trei luni de la data aprobării statutului**, următoarele documente:

!

Exemplu ipotetic

*La 30 septembrie 2020, a fost desfășurată adunarea de constituire a asociației de părinți a Liceului Teoretic „Mihai Eminescu”.
Lucrările adunării de constituire au fost consemnate într-un proces-verbal. Asociația obștească nou creată trebuie să prezinte actele de înregistrare către ASP, cel târziu până la 30 decembrie 2020, pentru a fi înregistrată.*

1. Lista actelor necesare

Instituția privată

Lista de verificare	LISTA ACTELOR NECESARE	
☐		Cererea de înregistrare , semnată de către fondator sau persoana împuternicită prin decizia de constituire
☐		Statutul instituției private, semnat de către fondator, în două exemplare
☐		Decizia de constituire , semnată de către fondator
☐		Confirmarea disponibilității denumirii
☐		Date despre fondator/fondatori , cu indicarea numelui, prenumelui, a numărului de identificare personal (IDNP), a datei nașterii, a domiciliului, a cetățeniei, în cazul persoanei fizice sau cu indicarea denumirii, a sediului, a numărului de identificare de stat (IDNO) și a documentului care confirmă împuternicirile de reprezentare, în cazul persoanei juridice

☐		<i>(după caz)</i> Declarația prin care persoana, după caz, succesorul ei consimte la folosirea numelui în denumirea organizației necomerciale, dacă în denumirea organizației necomerciale este folosit numele unei persoane fizice
☐		Documentul care atestă stabilirea sediului (contractul de chirie sau comodat)

Asociația obștească

Lista de verificare	LISTA ACTELOR NECESARE	
☐		Cererea de înregistrare , semnată de persoana împuternicită prin procesul-verbal al ședinței de constituire
☐		Statutul asociației obștești, semnat de către fondatori, în două exemplare
☐		Procesul-verbal al ședinței de constituire
☐		Confirmarea disponibilității denumirii
☐		Lista fondatorilor , cu indicarea numelui, prenumelui, a numărului de identificare personal (IDNP), a datei nașterii, a domiciliului, a cetățeniei fiecăruia, în cazul persoanelor fizice sau cu indicarea denumirii, a sediului, a numărului de identificare de stat (IDNO) și a documentului care confirmă împuternicirile de reprezentare, în cazul persoanelor juridice
☐		<i>(după caz)</i> Declarația prin care persoana, după caz, succesorul ei consimte la folosirea numelui în denumirea organizației necomerciale, dacă în denumirea organizației necomerciale este folosit numele unei persoane fizice

☐		Documentul care adeverește stabilirea sediului (contractul de chirie sau comodat)
☐		Avizul organului de specialitate al autorității administrației publice, în cazul constituirii asociațiilor naționale și federațiilor sportive naționale

Fundația

Lista de verificare	LISTA ACTELOR NECESARE	
☐		Cererea de înregistrare , semnată de persoana împuternicită prin procesul-verbal al ședinței de constituire sau decizia fondatorului
☐		Statutul fundației, semnat de către fondatori, în două exemplare
☐		Procesul-verbal al ședinței de constituire sau Decizia de constituire
☐		Confirmarea disponibilității denumirii
☐		Date despre fondator/fondatori , cu indicarea numelui, prenumelui, a numărului de identificare personal (IDNP), a datei nașterii, a domiciliului, a cetățeniei, în cazul persoanei fizice sau cu indicarea denumirii, a sediului, a numărului de identificare de stat (IDNO) și a documentului care confirmă împuternicirile de reprezentare, în cazul persoanei juridice
☐		<i>(după caz)</i> Declarația prin care persoana, după caz, succesorul ei consimte la folosirea numelui în denumirea organizației necomerciale, dacă în denumirea organizației necomerciale este folosit numele unei persoane fizice

□		Documentul care adevărește stabilirea sediului (contractul de chirie sau comodat)
□		Documentul care confirmă capitalul subscris

Capitalul subscris al fundației

– Poate fi depus la bancă pe numele unui fondator pe un cont curent, cu stabilirea destinației plății – „Capital subscris pentru înregistrarea fundației X” Informațiile cu privire la stabilirea capitalului subscris, precum și detaliile cu privire la persoana responsabilă pentru depunerea capitalului subscris, pot fi înregistrate și în procesul-verbal de constituire al fundației.

Documentul care adevărește stabilirea sediului

– Poate fi un contract de locațiune, de proprietate sau de comodat al viitorului sediu sau chiar domiciliul unuia dintre fondatori.

Declarația cu privire la beneficiarul efectiv

Odată cu adoptarea Legii nr. 308/2017 cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, organizația necomercială este obligată să completeze și să prezinte pe lângă documentele de înregistrare și un formular cu privire la identificarea beneficiarilor efectivi ai organizației. Formularul cu privire la beneficiarul efectiv trebuie depus o singură dată sau în cazul modificării numelui persoanei care figurează în calitate de beneficiar/administrator. În cazul în care nu poate fi identificat beneficiarul efectiv al unei organizații necomerciale, se va menționa administratorul organizației. Modelul formularului este disponibil online la adresa: http://www.e-services.md/sites/default/files/modele_declaratii_datele_beneficiarilor_efectivi_220219.pdf (a se vedea versiunea nr. 3 a formularului)

Înregistrarea organizației necomerciale se efectuează gratuit.

2. Depunerea actelor și comunicarea cu organul înregistrării de stat

Cererea privind înregistrarea unei organizații necomerciale poate fi depusă la Agenția Servicii Publice, Secția înregistrări organizații necomerciale sau la orice subdiviziune teritorială a ASP. Potrivit informațiilor disponibile în luna septembrie 2020, subdiviziunile teritoriale ale ASP sunt amplasate în următoarele localități:

Adresele subdiviziunilor teritoriale ale ASP

Chișinău 2	mun. Chișinău, str. Pușkin, nr. 47
Chișinău 3	mun. Chișinău, str. Mihail Sadoveanu, nr. 17
Chișinău 4	mun. Chișinău, bd. Decebal, nr. 6
Anenii Noi	or. Anenii Noi, str. A. Suvorov, 2b
Bălți	MD-3100, mun. Bălți, str. Moscovei, 13
Basarabeasca	or. Basarabeasca, str. Naberejnaia, nr. 9

<u>Briceni</u>	or. Briceni, str. Independenței, 21
<u>Cahul</u>	mun. Cahul, str. Prospectul Republicii, nr. 24 G
<u>Călărași</u>	or. Călărași, str. Bojole, nr. 2
<u>Cantemir</u>	or. Cantemir, str. Basarabia, 4
<u>Căușeni</u>	MD-4301, or. Căușeni, str. A. Mateevici, 3A
<u>Căușeni</u>	or. Căușeni, str. Mihai Eminescu nr. 4
<u>Comrat</u>	mun. Comrat, str. Lenin, 36
<u>Criuleni</u>	or. Criuleni, str. 31 August 1989, nr. 139
<u>Drochia</u>	or. Drochia, str. Mitropolit Varlaam, nr. 2/F
<u>Edineț</u>	mun. Edineț, str. Ștefan-Vodă, 18
<u>Fălești</u>	or. Fălești, str. Ștefan cel Mare, nr. 18

<u>Glodeni</u>	or. Glodeni, str. Vasile Zgîrcea, nr. 15/1
<u>Hîncești</u>	mun. Hîncești, str. Chișinău, nr. 12 a
<u>Leova</u>	or. Leova, str. Bogdan P. Hașdeu, 2/B
<u>Ocnița</u>	or. Ocnița, str. Mihai Viteazul, nr. 72/B
<u>Orhei</u>	mun. Orhei, str. Vasile Lupu, nr. 47
<u>Rezina</u>	or. Rezina, str. Matrosov, 4
<u>Rîșcani</u>	or. Rîșcani, str. Ștefan cel Mare și Sfânt, nr. 1
<u>Soroca</u>	mun. Soroca, str. Ion Creangă, nr. 19/1
<u>Ștefan Vodă</u>	or. Ștefan Vodă, str. N. Testemițanu, nr. 4
<u>Taraclia</u>	or. Taraclia, str. Lenin, nr. 128
<u>Ungheni</u>	mun. Ungheni, str. Națională, 21

Decizia de înregistrare sau refuzul înregistrării

ASP, în termen de 15 zile de la primirea documentelor, adoptă decizia de înregistrare sau de refuz al înregistrării organizației necomerciale. În cazul în care ASP va depista anumite carențe (lipsa anumitor documente necesare), ASP va notifica despre aceste carențe persoana împuternicită să îndeplinească formalitățile de înregistrare și îi va oferi un termen pentru remedierea acestora.

Există trei temeuri pentru care înregistrarea unei organizații necomerciale poate fi refuzată. Acestea sunt următoarele:

	Scopurile pentru care a fost constituită contravin securității naționale, siguranței publice, apărării ordinii publice sau prevenirii infracțiunilor, protecției sănătății, a moralei, a drepturilor și libertăților altora și această măsură este necesară într-o societate democratică.
	În denumire sau pe simbolică se conțin numele persoanelor de demnitate publică aflate în exercițiul funcțiunii care dețin o funcție electivă sau o funcție exclusiv politică sau ale persoanelor aflate în funcții de conducere a partidelor politice sau a organizațiilor social-politice (președinte, prim-vicepreședinte, vicepreședinte).
	Carențele identificate de către ASP și comunicate persoanei împuternicite pentru înregistrare nu au fost înlăturate în termen de 3 luni de la recepționarea solicitării ASP.

	<i>Refuzul înregistrării urmează a fi emis în scris.</i>
---	--

Secțiunea III. [Pași de urmat după înregistrare]

După obținerea extrasului de înregistrare, administratorul organizației necomerciale urmează să parcurgă încă câteva etape obligatorii pentru a asigura funcționalitatea deplină a organizației necomerciale nou create.

Etapale obligatorii	Autoritatea responsabilă	Documentele necesare	Costul estimativ al serviciilor
Deschiderea unui cont bancar	Orice bancă comercială	<ul style="list-style-type: none"> - cererea de deschidere a contului; - fișa cu specimene de semnături și amprenta ștampilei - 2 exemplare; - copia actului de înregistrare; - copia extrasului de înregistrare (eliberat de către ASP); - copia actului de identitate al persoanei care prezintă documentele pentru deschiderea contului. 	<p>De la 100 MDL</p> <p>(pentru fișa cu specimene se achită o taxă separată).</p> <p>Deservirea contului și abonarea la servicii web pot implica costuri suplimentare lunare.</p>
Înregistrarea contabilului-șef la oficiul teritorial al Serviciului Fiscal de Stat	Serviciul Fiscal de Stat	<ul style="list-style-type: none"> - copia actului de înregistrare; - copia buletinului de identitate 	Gratuit

Înregistrarea în calitate de plătitor de contribuții la bugetul asigurărilor sociale de stat	Casa Națională de Asigurări Sociale	<ul style="list-style-type: none"> - cererea-tip, semnată de către administrator; - copia extrasului de înregistrare (eliberat de către ASP). 	Gratuit
Prezentarea statelor de personal la Inspekția Teritorială de Muncă	Inspectoratul de Stat al Muncii	<ul style="list-style-type: none"> - fișa cu privire la statele de personal. 	Gratuit
<i>Obținerea ștampilei (opțional)</i>	<p>Agenția Servicii Publice</p> <p>Companii private</p>	<ul style="list-style-type: none"> - copia deciziei de înregistrare (eliberate de către ASP); - copia extrasului de înregistrare (eliberat de către ASP); - copia buletinului de identitate al solicitantului. 	De la 100 MDL
<i>Obținerea semnăturii electronice (opțional)</i>		<ul style="list-style-type: none"> - certificatul privind atribuirea codului fiscal; - copia buletinului de identitate; - documentul care confirmă atribuțiile administratorului. 	De la 310 MDL

Centrul de Resurse Juridice din Moldova este o organizație necomercială care contribuie la consolidarea democrației și a statului de drept în Republica Moldova, cu accent pe justiție și drepturile omului. Realizăm activități de cercetare și de advocacy. Suntem independenți și neafiliați politic.

Centrul de Resurse Juridice din Moldova

 Str. A. Șciusev 33, MD-2001 Chișinău,
Republica Moldova

 +373 22 843601

 +373 22 843602

 contact@crjm.org

 www.crjm.org

 [CRJM.org](https://www.facebook.com/CRJM.org)

 [CRJMoldova](https://twitter.com/CRJMoldova)

 [CRJM](https://www.instagram.com/CRJM)

